

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Chojnowski
Sędziowie:	SA Bogumiła Metecka-Draus (spr.) SO del. do SA Małgorzata Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Apelacyjnej Katarzyny Okomskiej - Misiuny
po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2015 r. sprawy

1) **A. I.**

2) **A. M.**

oskarżonych z art. 189 § 3 k.k. i innych

z powodu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

z dnia 26 lutego 2015 r., sygn. akt II K 140/14

I. uchyla orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności wobec oskarżonego A. M.;

II. uchyla zaskarżony wyrok odnośnie czynu kwalifikowanego z art. 190 § 1 k.k. i w tym zakresie przekazuje sprawę A. M. Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania;

III. zmienia zaskarżony wyrok co do A. I. w ten sposób, że wymierzoną karę pozbawienia wolności łagodzi do 1 (jednego) roku;

IV. uchyla orzeczenie co do obu oskarżonych o zasądzeniu nawiązek (pkt IV);

V. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

VI. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. E. Ł. i adw. R. G. kwoty po 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonym z urzędu w postępowaniu odwoławczym, a nadto adw. E. Ł. koszty dojazdu do Sądu Apelacyjnego w Szczecinie w kwocie 183,88 (stu osiemdziesięciu trzech 88/100) złotych;

VII. zasądza od oskarżonych na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w częściach równych i wymierza im opłaty w kwotach:

- A. I. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych,
- A. M. 300 (trzysta) złotych za obie instancje.

Małgorzata Jankowska Grzegorz Chojnowski Bogumiła Metecka-Draus

Sygn. akt II AKa 89/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 26 lutego 2015 roku (II K 140/14) oskarżonych: A. I. i A. M. uznano za winnych tego, że w dniu 4 sierpnia 2014 roku w miejscowości W. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu pozbawili wolności W. C. i P. K. w ten sposób, że przy użyciu przemocy umieścili tych pokrzywdzonych w bagażniku samochodu osobowego marki A. (...) o nr rej. (...), zamknęli bagażnik i przewieźli ich w rejon jeziora, a następnie przetrzymywali w zamkniętym bagażniku przez okres około 3 godzin przy temperaturze powietrza około 20°C, to jest występku z art. 189 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 189 § 1 k.k. wymierzono im kary po roku i 8 (osiem) miesięcy pozbawienia wolności.

Nadto oskarżonego A. M. uznano za winnego tego, że w dniu 07 sierpnia 2014 roku w miejscowości W., woj. (...) groził P. K. i W. C. pozbawieniem wolności polegającym na wywiezieniu ich wbrew ich woli do Puszczy (...), czym z uwagi na wcześniejsze, wyżej opisane zachowanie wzbudził w pokrzywdzonych uzasadnioną obawę spełnienia tej groźby, to jest występku z art. 190 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzono mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączono orzeczone wobec oskarżonego A. M. w punkcie I i II wyroku kary pozbawienia wolności i wymierzono mu karę łączną w rozmiarze 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 46 § 2 k.k. w związku ze skazaniem za przestępstwo opisane w punkcie I części skazującej wyroku nałożono na:

- oskarżonego A. I. nawiązki w wysokości po 1000 (jeden tysiąc złotych) na rzecz pokrzywdzonych W. C. i P. K.;
- oskarżonego A. M. nawiązki w wysokości po 1000 (jeden tysiąc złotych) na rzecz pokrzywdzonych W. C. i P. K..

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono:

- oskarżonemu A. I. okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 8 sierpnia 2014 roku do dnia 7 października 2014 roku;
- oskarżonemu A. M. okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 8 sierpnia 2014 roku do dnia 17 listopada 2014 roku.

Orzeczono o kosztach należnych obrońcom za udzielenie oskarżonym pomocy prawnej z urzędu oraz obciążono oskarżonego A. M. kosztami sądowymi, a zwolniono od ich ponoszenia oskarżonego A. I..

Apelacje od wyroku wywiedli obrońcy oskarżonych.

Obrońca **A. M.** zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na jego treść, tj. art. 14 § 1 k.p.k., wyrażającą się w skazaniu oskarżonego za czyn z art. 190 § 1 k.k. na szkodę W. C. w sytuacji, gdy w tym zakresie brak było skargi uprawnionego oskarżyciela,

- rażącą niewspółmierność – surowość orzeczonej kary roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 189 § 1 k.k., jak i kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, bez należytego uwzględnienia okoliczności dotyczących rzeczywistych skutków popełnionych czynów, minimalnego natężenia przemocy i agresji, pojednania do którego doszło na rozprawie i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Obrońca **A. I.** zarzucił:

- rażącą niewspółmierność kary – jej surowość – poprzez orzeczenia kary 1 roku i 8 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności bez należytego uwzględnienia: okoliczności przedmiotowego zdarzenia, sposobu działania oskarżonego, a także rodzaju i rozmiaru wyrządzonej szkody, których kompleksowa analiza prowadzi do wniosku, iż karą adekwatną i spełniającą cele postępowania karnego będzie kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

- niesłuszne zastosowanie środka karnego – nawiązki na rzecz pokrzywdzonych, w sytuacji w której charakter popełnionego czynu, wyrządzona szkoda, działanie pokrzywdzonego P. K. względem oskarżonego po popełnieniu czynu, jak również sytuacja materialna oskarżonego nie uzasadniają nawiązki na rzecz pokrzywdzonych.

Formułując powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku i orzeczenie względem oskarżonego A. I. kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub w przypadku ustalenia niemożności zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary zmianę wyroku i orzeczenie kary pozbawienia wolności w dolnych granicach ustawowego zagrożenia oraz zmianę zaskarżonego wyroku i nie orzekanie względem oskarżonego A. I. nawiązki na rzecz pokrzywdzonych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje okazały się częściowo uzasadnione.

Wprawdzie ustalenia faktyczne nie są przez apelujących kwestionowane, to jednak trzeba stwierdzić, że analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie a także lektura pisemnych motywów wskazuje, iż Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie, a zgromadzone dowody poddał pełnej i wszechstronnej ocenie, zgodnie z regułami określonymi art. 7 k.p.k., wyciągając z nich trafne wnioski w zakresie sprawstwa i winy oskarżonych.

Ma rację apelujący obrońca oskarżonego M., iż wbrew wyrażonej w art. 14 § 1 k.p.k. zasadzie skargowości, A. M. przypisano czyn, który nie był objęty aktem oskarżenia. Mianowicie, co słusznie podnosi obrońca, oskarżyciel publiczny zarzucił oskarżonemu groźbę bezprawną skierowaną wobec P. K., a Sąd orzekający skazał go za groźby kierowane do P. K. i W. C.. Tymczasem nie ulega wątpliwości nakaz, a także i uprawnienie sądu rozstrzygającego do rozpoznania czynu zarzuconego oskarżonemu wyłącznie w granicach wskazanych aktem oskarżenia, a co za tym idzie, przypisując oskarżonemu groźby wobec W. C., Sąd pierwszej instancji wyszedł poza zdarzenie historyczne opisane w akcie oskarżenia. Wskazać przy tym Sądowi meriti należy, że w sytuacji, gdy sprawca w ramach jednego zachowania narusza dobra osobiste jak życie, zdrowie, wolność, nietykalność osobista innych osób, to popełnia on tyle przestępstw, przeciwko ilu osobom skierował swoje działanie. Jeśliby przyjąć, że w przedmiotowej sprawie oskarżony A. M. kierował groźby przeciwko P. K. i W. C., to popełnił on dwa osobne przestępstwa, a nie jak przyjął to Sąd Okręgowy, jednego przestępstwa, składającego się z dwóch zachowań na szkodę dwóch osób. Skazanie oskarżonego M. za przestępstwo groźby na szkodę W. C. było możliwe zatem wyłącznie w sytuacji, gdyby prokurator postawił mu taki zarzut a następnie

wniósł do sądu akt oskarżenia. Wobec powyższego należało uznać, że Sąd pierwszej instancji orzekł poza podstawę faktyczną aktu oskarżenia, a więc w istocie co do innego, niż zarzucony temu oskarżonemu czyn.

Natomiast nie podzielił Sąd odwoławczy zarzutu apelacji obrońcy oskarżonego M., rażącej niewspółmierności w sensie surowości w zakresie orzeczonej za czyn z art. 189 § 1 k.k kary roku i 8 miesięcy kary pozbawienia wolności, w jej bezwzględny wymiarze. Jeśli się bowiem zaważy na istniejące istotne okoliczności obciążające, jak sposób działania, stosowanie przemocy wobec P. K. przed umieszczeniem go w bagażniku samochodu, wiodącą rolę w popełnieniu czynu - to A. M. wobec postawy pokrzywdzonych zaprzeczających kradzieży torby z namiotu wydał dyspozycję „ do bagażnika z nimi”. Dopełnieniem tych okoliczności jest jego uprzednia karalność i trafna konstatacja Sądu orzekającego, że stosowane wobec oskarżonego dotąd kary pozbawienia wolności zarówno z zastosowaniem probacji, jak i bezwzględny wymiarze nie spowodowały zmiany zachowania oskarżonego w kierunku przestrzegania ustanowionego porządku prawnego. Jediną okolicznością przemawiającą za oskarżonym, dostrzeżoną przez Sąd meriti, był fakt przeproszenia pokrzywdzonych, jednak nie może ona wobec nagromadzonych okoliczności obciążających, stanowić podstawy do złagodzenia, trafnie orzeczonej co do wysokości i charakteru, kary orzeczonej w pierwszej instancji.

Natomiast za uzasadniony należało uznać zarzut obrońcy oskarżonego A. I., iż wymierzając temu oskarżonemu karę w wymiarze roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności a więc karze pozbawienia wolności w tej samej wysokości, co orzeczono wobec A. M., nie uwzględnił istotnej okoliczności a mianowicie, że to oskarżony M. był inicjatorem przestępstwa, zaś oskarżonym I. działał pod jego wpływem będąc powolnym jego decyzjom, co czyni orzeczoną wobec niego represję za nazbyt surową. Z niekwestionowanym ustaleń Sądu orzekającego wynikało bowiem, że oskarżony M. najpierw w wulgarny sposób zarzucił pokrzywdzonym kradzież jego torby z zakupami przywiezionymi z Niemiec, szarpał i przewrócił pokrzywdzonego K. a następnie „ zarządził” umieszczenie pokrzywdzonych w bagażniku swojego samochodu. Dlatego uwzględniając rolę A. I. działającego pod wpływem dominującego oskarżonego M. w pozbawieniu wolności pokrzywdzonych, Sąd odwoławczy złagodził wymierzoną oskarżonemu I. karę pozbawienia wolności do roku uznając, iż tak ukształtowana kara jest adekwatna do wagi okoliczności popełnionego czynu, jego stopnia szkodliwości społecznej i zawinienia oskarżonego.

Nie podzielił Sąd Apelacyjny wywodów apelacji obu skarżących obrońców, co do zasadności i możliwości sformułowania wobec obu oskarżonych pozytywnej prognozy kryminologicznej warunkującej zastosowanie probacji. Na warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności zasługują bowiem ci tylko sprawcy, co do których możliwe jest przyjęcie, iż mimo niewykonania kary pozbawienia wolności, będą oni przestrzegać porządku prawnego i na drogę przestępstwa nie powrócą, przy czym zostaną spełnione cele kary wymienione w art. 53 § 1 k.k. Okoliczności popełnienia przestępstwa, a także dotychczasowa karalność oskarżonych nakazują uznać za słuszne stanowisko Sądu orzekającego, że nie jest możliwe wobec oskarżonych sformułowanie pozytywnej prognozy zachowania na przyszłość i koniecznym jest zintensyfikowanie oddziaływań wychowawczych do oskarżonego w warunkach odbywania kary pozbawienia wolności, by spowodować zmianę ich postępowania w przyszłości, a w szczególności skłonić ich do zaprzestania naruszeń porządku prawnego. Stanowiska tego nie podważa podnoszony apelacją obrońcy A. M. fakt, że oskarżony ten został skazany w listopadzie 2014r. przez Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania (k. 577-578) Przepisane tym wyrokiem czyny A. M. utwierdzają jedynie Sąd odwoławczy w przekonaniu, że oskarżony M. ma za nic ustanowione normy prawne i pozostaje w poczuciu bezkarności.

W uwzględnieniu powyższych rozważań Sąd Apelacyjny na podstawie art. 437 § 2 k.p.k zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności do oskarżonego A. M. i w zakresie czynu kwalifikowanego z art. 190 § 1 k.k wyrok uchylił Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania celem przeprowadzenia postępowania w tym zakresie w ramach postawionego oskarżonemu A. M. zarzutu w akcie oskarżenia. Nadto złagodził karę pozbawienia wolności wymierzoną A. I. do roku oraz mając na względzie, iż oskarżonym wymierzono kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględny, nie dostrzegając konieczności zwiększania represji poprzez zasądzenie nawiązek, rozstrzygnięcie w tym zakresie uchylił. W pozostałym zakresie wyrok Sądu Okręgowego jako trafny utrzymał w mocy. W wyroku zawarto też rozstrzygnięcia w zakresie

wynagrodzenia obrońców, pełniących swe czynności z urzędu oraz zasadzono od oskarżonych koszty sądowe związane z postępowaniem odwoławczym w całości (art. 627, 634 k.p.k oraz art. 10 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych).